

V R T E C

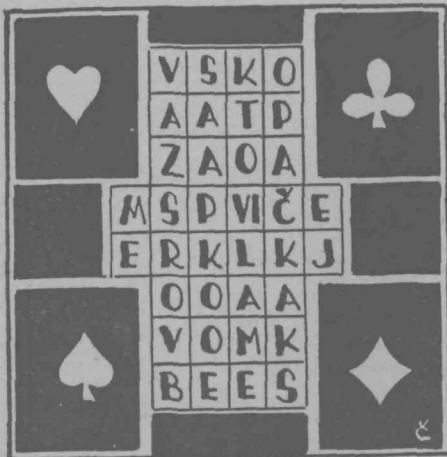
Štev. 8

April
1942/43 - XXI

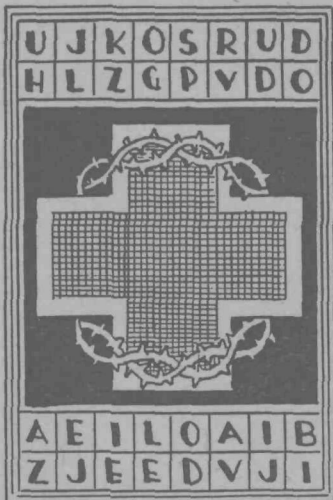
Letnik 73

? Zanke in nastave za odprte glave

1.

2.

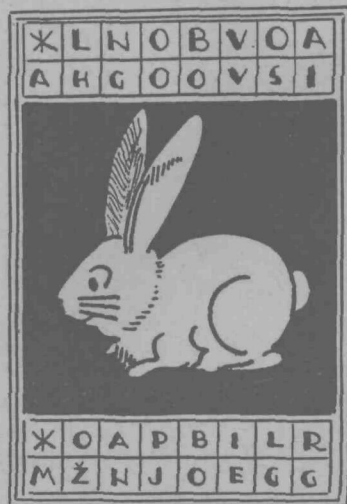
3.

4.

5.

Rešitve je poslati do 20. aprila na uredništvo »Vrtca«, — 10 izzrebnih reševalcev bo nagrajenih.

RTEC

Št. 8 1942/43-XXI Letnik 73

Janez Samotar

April

ZA DOLG DAN IN SONCE ŽARKO,
DA BO V LOKAH TRAVA ZRASLA
IN ŽIVINA SE NAPASLA,
POSKRBEJ BO SVETI MARKO!

Janko Samec

Velikonočni zvon

Tri dni molči že v lini tih in nem
ter opominja nas k premišljevanju
o Kristusovem svetem darovanju
v čast božjo, v odrešenje vsem ljudem.

In ko tako zamišljeno ga zrem,
se zdi mi v svojem žalostnem molčanju
kot pesem vélika o odpuščanju,
ki tudi jaz mu sam naproti grem.

Biló v življenju je vsegà zadosti
in zdaj se v srcu mi spomin obuja
na dneve polne sreče in bridkosti.

In vem: Ko stiska v svetu bo najhuja,
ta zvon zapel v najgloblji bo skrivnosti:
»O Krist je vstal! Res, vstal je ... aleluja!«

Maksimov

Na cvetno nedeljo

Palic smo narezali,
v bufare jih zvezali,
dali cvefja jim v nakif,
nesli jih blagoslovif,

da bo božji blagoslov
čuval vseh nesrečnaškrov,
če viharne letne dni
strele bič nam zagrozi.

Sedem Bernardkovih

7.

Tone je stopal po bregu in zgoraj pod smrečjem je ležal Baližev Henrik. Roki je imel podvihani pod glavo, rdečkasti lasje so se smejali v pomladnem soncu. Ko je začul korake, se je zdrznil in planil pokonci.

»Ali se skrivaš?« je zašepetal Tone in se ozrl na vse strani.

Oni se je potolažil. Nekako začudeno je pogledal Bernardkovega. Spustil se je znova po tleh in malomarno zazelhal:

»Nima pomena. Čemu?«

»Sam dobro veš,« je prežeče nadaljeval fant in šepetal z odkrito zlobnostjo. »Ali še ni bilo orožnikov?«

Henrik je raztegnil ustnice v zaničljiv posmeh:

»Saj nismo kokoši kradli.«

Tone je stisnil pesti in ledeno prikimal:

»Tudi o tem se bomo še pomenili. Zdaj si pa nekaj drugega napravil, čemu se obotavljaš, ko veš, da vsi vemo.«

»Kaj?« je napel Baližev ustnice.

Tone je počenil k ležečemu in strupeno dejal:

»Sam si pravil, da boš. Misliš, da ne vem.«

Baližev se je stresel, zagledal se je v nebo, v bežeče oblake in lagodno preudaril:

»Prava figa! Koliko pa misliš, da je tak kozolec vreden? In zavarovan je bil. Lahko mi še nekaj plača, ker bo imel novega.«

Tone se je vzdignil in roke so mu drhtele. Glas mu je donel hripavo in tuje:

»Kako mirno priznaš! Kot bi vrgel kamen čez cesto!«

»Kaj te je strah?« se je Henrik oprl na roke. »Čemu tako kričiš? Ali bi rad koga priklical? Ali bi me rad zatožil? Mar te je Podklanški najel?«

»Ni me,« je šepetal Tone. »Pa jutri zažgeš komu drugemu. Na primer nam, ki smo ti najbolj na roke.«

»Torej me boš zato ovadil?« je vstajal Baližev.

Stala sta si nasproti in se gledala ko dve renčeči zveri, oba bleda, oba iskrečih se oči. Bila sta enako velika in močna. Stiskala sta pesti in čakala, kdo bo prvi udaril.

»Ne vem, če te bom,« je sopel Bernardkov. »Bom videl. Prej boš povedal, kdo je ukradel kokoši, da je moral biti naš oče zaprt.«

Henrika je zalila rdečica.

»Kdo pač! To je že sodišče govorilo. Ali misliš, da ga je po nedolžnem obsodilo? Gotovo so imeli dokaze. In naposled, čemu se vam toliko gre za tisto drobnarijo?«

»Za nas je to velika stvar!« se je potrkal Tone na prsi. »To gre za čast, da veš!«

»Beži, beži!« se je zakrohotal Baližev. »Kdo se pa še danes kaj meni za čast. Poglavitno, da imaš kaj denarja!«

»Dobro, če ne veš, kako je s kokošmi, bom storil svoje!« je s trepetajočim glasom dejal Tone.

»Kaj neki boš storil?«

Za Tonetom je zrasla dolga Baliževa postava. Kosmate roke so segle po fantu in ga ujele. Tone je pobledel, skrivil se je in hotel uiti.

»Fantič, počakaj no malo. Nekaj sem slišal, vsega pa še ne.«

Jeklene roke so ga držale za ramena in Tone se je upehan ustavil. Butnil je še parkrat s telesom v levo in desno, nato je omagal. Oči so mu divje sršele, škripal je z zobmi.

»Pusti me!«

Baliž ga je zasukal in ga potisnil na tla. Tone je obupno pogledoval po obeh bregovih. Pod bregom sta čepeli dve hiši, nerazločno se je videla med zelenjem domača koč. Ali bi zakričal? Previdno je premeril Baliža. Stal je razkoračen pred njim in stiskal ustnice. Govoril je s pridušenim, grozečim glasom:

»Tu sedi! In sedaj poslušaj! Nekaj stikaš tod okoli, pa ti povem, da zastonj. In če se le kdaj še kak orožnik prikaže tod mimo, vem, koga naj primem. Zmeljem te v sončni prah. Tebi nič mar, kaj delamo in kod hodimo, služiti pojdi, če si kaj prida delavec.«

Tone je poslušal le mimogrede. Pogled mu je splaval po bregu. Videl je, da gre spodaj po cesti nekdo z vozom. V skrajni sili bi ga lahko poklical. Nenadoma je šinil kvišku, planil mimo Baliža in v grmovje. Razgrnil je veje, poskočil čez skale in se spustil po bregu.

»Počakaj, hej, čakaj!« je zaslišal klic za sabo. Potem je nekaj udarilo po tleh. Razumel je, da meče Henrik za njim kamenje. Povesil je glavo in z omahujočimi nogami dosegel plot. Zavihtel se je čezenj in bil takoj pri koči. Planil je med brate in segel po starih gnojnih vilah. Naslonil jih je grozeče predse in siknil nekam v breg:

»Zdaj naj se pa le prikažeta!«

»Kdo pa?« so bili radovedni bratje.

Zasopel je sedel na tla in jim kratko razložil.

»Naj le pride!« so pljunili v roke.

Toda ni bilo ne Baliža ne Henrika.

Tudi nje je počasi minil pogum in prej ko je legla noč, so bili čisto drugačnih misli.

Poslej je prepletal vse njihovo življenje strah pred Jernejem Baližem. Nenadoma jim je postal strahotno tuj, vsaka poteza na njegovem nagubanem obrazu je predstavljala zvijačo in zlobo. Njegove oči so postale čudno bleščeče in potuhnjene. Dolga postava je lazila po bregu z zlomljenimi koraki, plašili so se pred njo v sanjah in podnevi so se ji umikali. Delali so na vrtu in se je prikazal ob plotu. Telo jim je obhajala mrščavica, umikali so se od plota in naposled pobegnili prav v koč. Tam so mlajši oprezovali skozi okna in kadar ga ni bilo nikjer več videti, so šli spet na delo. Včasih so ga od daleč zagledali v hosti. Spustili so se v tek čez pota in steze, dokler se niso oddahnili

kje v skriti globeli. Kadar bi ga morali srečati na cesti, so se že od daleč umaknili.

S Henrikom in Kristino so se pa večkrat spopadli. Ob takih prilikah je letelo kamenje od koč do koč, butalo je v okna in stene in ni nehalo poprej, dokler ni kdo zajokal. Navadno je bil to kateri izmed mlajših Bernardkovih, ki se niso znali umikati, kakor je bilo treba. Takrat so Bernardkovi odnehali, žugajoč s pestmi in obetajoč povračilo ob prvi priliki. Včasih se je med bojem prikazal kje na poti Jernej Baliž. Takrat so obstali ko zadeti od strele, kamenje jim je popadalo iz rok in prihuljeno so se splazili v kočo.

Bernardek je vse videl, gledal je včasih izza kakega ogla in ni dejal ne bev ne mev. Če so mu prišli jokajoči tožit bolečine, je srdito zakričal nanje, naj se vsemu privadijo, sam zase je pa čedalje bolj nezadovoljno mrmral.

V sončnem popoldnevu se je pa napotila k Baliževim Maruša.

Maruša je bila včasih potovka, zdaj je pa hodila od hiše do hiše, nekoliko je beračila, nekoliko pomagala pri delu in varovala otroke, da se je nekako preživljala.

»Zdaj pa grem,« se je ustavila pri Bernardku in pomežikovala z drobnimi očmi, težka palica je brskala po kamenju, kakor bi kaj iskala. »Zdaj moram iti. Pomisli, še pred božičem sem mu posodila nekaj denarja. Za teden dni, je dejal. Dvakrat sem mu že rekla, pijačo so nosili od Mihalka in plesali so, gotovo so imeli denar. Zdaj je pa kar pozabil in se ne zmeni več ne zame ne za denar.«

»Jej, njemu denar!« je vzdihnil starec.

»Rekel je, da nima kaj v lonec deti in vem, kaj je lakota. Zato sem mu dala. Tudi pri meni je tako, leto za letom je šlo huje, zdaj si pa pomagam in že poleti stradam.«

»Pa ne zna vrniti, ne zna. Težko boš dobila, težko.«

»Da nima drobiža, je dejal, naj se drugič oglasim. Zdaj pa gotovo spet ne bo drobiža, ne bo ga, ne bo...«

Čez četrť ure ga je zbudilo kričanje. Stekel je iz koč in videl, kako so vrgli staro Marušo iz koč. Dvigala se je s tal, kričala nerazumljive besede in prosila z rokami. Počasi se je vračala po poti. Kristina in Henrik 'sta se ji spakovala pred hišo.

»Torej ni bilo nič,« je neverno spraševal Bernardek.

»Pravi, da sem znorela, da mu nisem nikoli nič posodila.«

»Pa imaš kaj pisanega, kako pričo?«

»No, dobro vero: Kdo je pri nas vaju prič?«

»Težko bo, težko...«

Šam zase je dobro vedel, da ne bo ničesar dobila.

(Dalje.)

Zdravko Ocvirk

Spet je pomlad

*Spet je pomlad in trate zelene,
s tisoči cveti lepo okrašene,
ki se ponujajo: tvoje smo, vtrži,
vtrži in v svojih rokah nas obdrži,
zate vzcveteli smo, da te krasimo,
da boš pozabil na mrzlo zimo,
ki te je vklepala v tesne prostore,
vrata odpri, odgrni zastore,
stopi pred nas v naravo zbujeno,
da bo zadihalo srce sproščeno,
z nami pomladi se veselilo,
novih moči za življenje dobilo.*

Ivan Matičič

Po pirhe sta šla

Risba O. Gasparija.

Se še spominjate Tinča in Tonca, kako sta »morje prebrodila« v lanskem letniku »Vrtca«? Marsikoga izmed vas bo gotovo zanimalo, kaj sta ta dva pastirca pozneje še vse doživela. Zato bo prav, da se ju zopet nekoliko spomnimo in pogledamo na Hruševje.

Tedaj sta bila res hudo zdelana, ko sta prišla iz brezna, in lep čas se nista nikamor več ganila s Hruševja. Toda čas vse bolečine pozdravi in do prihodnje pomladi sta že pozabila na tiste bridke dogodke — in zopet ju je zamikalo domov. Saj ni lepšega kot iti spomladi po pirhe pod ljubljeni rodni krov, čeprav štiri ure daleč, kakor je s Hruševja na Zasade, in to še skozi neskončni gozd.

Tinč in Tonca sta se torej velikonočno soboto opoldne odpravila. Ratajeva, stric in teta, jima nista branila, ker sta pač razumela, kako vleče otroke velika noč domov. Da bi se vnovič zgubila v gozdu, o tem nista stric in teta dolgo razmišljala. Otroka sta imela že toliko bridkih izkušenj, da sta si morala pač dobro zapomniti, kod pelje pot proti domu. Vendar je teto le skrbelo, kako bosta hodila, stric je pa peljal fanta na hrib in mu pokazal, kako se morata ravnati po soncu, ako bi znova zgrešila. In Tinč je natanko premeril ta najboljši kažipot in najzanesljivejši kompas: sonce. Nekaj dni pred odhodom ga je venomer opazoval, kako se suka preko gozda. Pa še na nekaj je mislil: na žigalice. Teh ne sme pozabiti doma, ker ne ve, kaj se jima utegne primeriti na tako nevarni poti.

Teta jima je pripravila veliko culo: eno celo gnjat, kolač, suhih klobas in pirhov. To naj neseta domov za praznike. Potlej jima je dala še brašna za na pot. In tako sta šla na veselo potovanje. Bila je pomlad in mlado brstje je klilo iz zemlje, po gozdu so pa ležale še lise snega, ki pa niso delale mladima popotnikoma nikakih ovir. Saj je prodiralo sonce bolj in bolj skozi goščavje in je pilo vse skrite sledove minule zime. Mlada popotnika sta dobro hodila. Na križpotih se je Tinč nekajkrat ozrl okrog pa kar gladko presodil pravo smer. Venomer je uravnaval smer po soncu, ki jima je svetilo, da je bilo veselje. Ko sta bila že daleč, je pa splezal tu in tam na smreko, kjer se je pre-

pričal, če prav hodita. Da, resnično, prav sta hodila skoz in skoz. In ko sta končno zaslišala kričanje otrok z Zasadov, sta bila tako vesela, da sta pričela na glas klicati svoje bratce. »Ohoo, Japček, Nežica, Mihec!« Nekaj časa je bilo tiho, potem se je pa usulo vpitje z Zasadov. Bratci so uganili, da prihajata Tonca in Tinč. Kar naproti so jima zdrveli. Joj, to je bilo veselje, ko so se srečali! Malone leto dni se niso videli. Nekaj časa so se kar gledali: vsi so zrasli za spoznanje med tem časom, ta dva in oni trije, zato so se morali najprvo premeriti od nog do glave. O, potem pa urno domov, domov!

Lahko si mislite, kakšno veselje je bilo na Zasadih, ko sta prišla Tinč in Tonca. Otroci in tudi starejši prebivalci vseh treh hiš so hiteli vkup, da vidijo in se na lastne oči prepričajo, kdo je prišel na te borne, pozabljene Zasade. Če pride v mesto poln vlak ali pridrvi poln avto popotnikov, se nihče zanje ne zmeni, ker je v mestu toliko ljudi, da se iz njih ne vidiš. Niti avto, drveč po beli cesti in zavit v oblake prahu, nič ne pomeni, ker so ljudje tega dima siti. Na Zasade pa prideta dva pastirca in spravita vse pokonci, kar leze in gre, ljudi in živinče. Kdo je prišel na Zasade? Vsakdo hoče vedeti in videti. Češminova dva sta prišla na praznike. Kaj sta pa prinesla? Tudi to bi hoteli vedeti in videti ljudje in živinče. Ne, culo bosta pa že doma razvezala.

Češminova mati je prihitela na prag in vesela zavpila: »O, ljubljenca moja, sta vendar prišla! Čast Bogu, da vaju zopet vidim!« In ju je mati srečna objela in pritisnila na srce, tako da so bili vsi ganjeni; tudi živinče, ki je zraven stalo, je veselo poskočilo. Tinč in Tonca sta prišla in pirhov sta prinesla! Da, to je bil velik dogodek za Zasade.

Spravili so se noter, kajti večer je legal na zemljo in na vse to gozdovito okolje. Zdaj govorita, ljubljenca, in povejta vse, kar vama leži na srcu. Kako sta živela in kaj sta doživela v tem letu in kako je na Hruševju. Razume se, da sta povedala tudi o tistem breznu in o težavah, ki jima jih je prizadelo. Mati se je prestrašila, otroci so pa malone jokali od strahu. No, pa so se le pomirili in hvalili Boga, da sta še oba tu živa in zdrava.

Zjutraj so zgodaj vstali, kajti bila je velika nedelja, a cerkev daleč, daleč, tam za tretjo goró. Komaj, komaj je bilo slišati rahlo zvonjenje iz daljne dalje, čeprav je z vsemi tremi slovesno pritrkavalo velikonočno jutrnje. Mati je vzela s sabo k maši Tinča, Japčeta in Nežico. Tonci je naročila podkuriti ognjišče, obleči Miha in opraviti druga gospodinjska dela. Saj Tonca je bila že mala gospodinja. Tako prožno se je zasukala po hiši in okoli ognjišča, da je mali Mihec kar poskakoval od veselja. Danes se ni prav nič obotavljal vstati, ker je vedel, da je velikonočna nedelja in da jih čaka polna košara samih blagoslovljenih dobrot. Ni bila noč velika, temveč dan bo velik, dan; tako si je mislil Mihec.

Ko so slednjič prišli od božje službe in je mati odgrnila beli prt z blagoslovljenih jedil, ej, tedaj je zadišalo po hiši! Mati je vzela nož in narezavala gnjat na lesen krožnik. Tonca je strgala hren, da je bila vsa solzna. Ostali otroci so bili zbrani zraven in se niso mogli nagledati teh dobrot, ki so samo enkrat v letu pri hiši. Potem je mati narezala še kolač — in tako so spodobno posedli k mizi, odmolili in segli po dišečem žegnu. Gotovo bi si želeli vsako nedeljo veliko noč, a je samo enkrat v letu.

Potem je mati razdelila otrokom pirhe — in srečni so hiteli ven na sonce. Velika noč je bila na Zasadih. Na ozelenelih tratah se je paslo živinče in zvončkljalo s svojimi zvončki. Okrog gredic so vodile koklje drobne piščančke, ki so tekali in bili ljubki kakor živi pirhi. Na soncu pred hišo so se igrali mladi mucki, po trati skakljali mladi kozlički in se igrali z otroki. Na drevju so peli ptički, pred hlevci skakljali mladi pujski, a iz zemlje je klilo mlado rastje. Taka je bila velika noč na Zasadih.

Kakor vsako veselje tako neznansko hitro mine, tako so tudi Tinču in Tonci ti prazniki prehitro minili. Posloviti sta se morala brž prvo jutro po praznikih in se vrniti na dolgo pot preko gozda. Vsa družinica ju je spremljala nekaj časa, potem so se poslovili, se objeli in šli žalostni narazen. Še dolgo časa so si klicali in se pozdravljali, da je odmevalo po gozdu, dokler jim ni gošča klicev zadušila.

Mlada popotnika sta pospešila korak. Hodila sta dobro in v pravilno smer, kajti nekoliko sta se že spoznala na številnih križpotih. Kjer se jima je pa pot zamotala, jima je sonce posvetilo v pravo smer. Bosta torej le srečno prebrodila nevarni gozd. Bomo videli, kakšne ovire še utegnejo priti.

Tu in tam ju je kaj zmotilo. Zdaj je zabevskal jazbec v bližini, zdaj bevsknil srnjak, potem zalajal lisjak. Malo sta se prestrašila, a kmalu zopet mirno nadaljevala pot. Je pa slednjič nekaj zarenčalo. Mlada popotnika sta obstala in v hipu pobledele. Kaj je to? Poslušata, poslušata. Divje zavijanje se dozdeva Tinču zelo sumljivo. Ozre se okrog sebe pa veli:

»Na smreko! Brž, brž na smreko!«

Tonci se kolena zašibijo, tako da jo mora Tinč vleči k bližnji smreki in ji pomagati gor. »Dobro se drži!« ji reče. Ko je sestra zgoraj na varnem, se Tinč še nekaj ozira in razmišlja, kakor bi iskal kake druge rešitve. Slednjič pa uvidi, da ni več dosti časa, zato spleza še sam na smreko. Res ni bilo dosti časa več, kajti nevarnost je bila že tu. Dva siva volka sta šinila mimo. Tonca malo da ni zakričala od strahu, Tinč jo je brž prijel za usta. Volka sta pa vohala po tleh in po zraku, obračala se na vse strani. Morda bi jo odkurila, da se ni Tonci prav tedaj ulomila veja. Punče je omahnilo in zakričalo, Tinč jo je brž ulovil in obdržal, a volka sta planila k smreki in strahovito zarohnela. Otrokoma je postalo vroče, kajti zdaj sta bila ujeta. Zverini sta se poželjivo ozirali gor, kazaje svoje nevarne zobe. Visoko sta se zaganjali, hoteč čimprej doseči okusno pečenko. Medtem ko je Tonca venomer javkala in drgetala, je Tinč kar miren gledal dol na sovražnika. Na smreki se ni volkov prav nič bal, temveč je na tihem hvalil Boga, da jim ni dal krempljev in spretnosti za plezanje. Toda nekaj drugega je Tinča skrbelo: nevarna straža utegne stražiti spodaj morda dneve in dneve; za tako dobro pečenko se gladnim goltancem straženje pač izplača. Saj enkrat morata priti dvonožca dol, če ne prej, takrat, ko bosta onemogla padla na tla. Tako mislita volčja goltanca spodaj in se poganjata kvišku, morda od samega veselja. Tudi Tinč to razmišlja, a ne ve, kako bi se izmotal iz te nevarne pasti. Kljub temu pa venomer tolaži Tonco, zagotavljajoč ji, da se bosta že na kak način rešila. Kako se bosta rešila, tega Tinč niti sam ne ve. Morda pridejo mimo kaki gozdarji s sekirami, in ti bodo pregnali požrešne prežune.

Prežuna pa kar naprej prežita — in ure potekajo. Čeprav sta požrešna, da bi drug drugega snedla, vendar sta polagoma le sprevidela, da bo treba del pečenke tudi drugim tovarišem prepustiti. To pa za ceno straže. Uvidela sta namreč, da sama vendar ne bosta mogla noč in dan stražiti. Zato bo treba še druge poklicati. In sta šla ter pričela pomenljivo zavijati tja nekam v stran. Nič ni bilo odziva. Nekaj časa sta mendrala sem in tja, potem jo pa iztegnila proč.

Tinč je brž uganil, da morata imeti prežuna nekaj za bregom. Najbrže sta šla še po druge, da bodo potem z združenimi močmi naskočili. Naj bo že kakor hoče, Tinč je porabil ta trenutek ter brž zdrsnil s smreke. Tonci je naročil, naj ostane mirno gori, sam je pa pričel z veliko naglico znašati protje k smreki. Okrog in okrog je hitro nabiral suhe veje, dračje, lubje in podobno, kar mu je prišlo pod roko. Tri kupe je napravil, na vsako stran smreke enega. Potem se je ulegel zraven in čakal.

Imel je prav. Kmalu je zaslišal novo zavijanje iz dalje. To pot je bilo močnejše kot prej, kar je značilo, da jih prihaja več. Zdajci je Tinč vedel, kaj ima napraviti. Brž je izvlekel iz žepa vžigalnice pa zažgal vse tri grmade. Kmalu nato so se zagnali štirje volkovi proti svojemu cilju, a so presenečeni obstali, ko so videli švigati plamen. Zadaj za ognjem so pa videli Tinča, ki se jim je režal. Na, to je pa višek nesramnosti! Dvonožna pečenka je stopila z drevesa in tu se nastavlja gladnim goltancem in jih naravnost draži! »Ks, ks, ks, hau, hau, hau!« Prav tako jih je dražil Tinč. Ne, takega izzivanja pa gladni goltanci ne marajo prenašati, se rajši osmodijo.

In je prvi poskusil srečo ter se zagnal proti nastavljeni pečenki. Brž ko si je osmodil gobec, je odskočil nazaj in jezno rentočil. Nato je prijel drugi od druge strani. Tonca je zaklicala Tinču, naj pazi, kajti volk je poskušal vdreti skozi nevarno vrzel. Tinč je priskočil in z gorečo glavno tresnil roparja po gobcu. To so bili šele poskusi. Zdaj so pa navalili vsi štirje, kajti niso

se marali izzivati. Od vseh strani so naskočili — in Tinču se ni dalo več smejati. Res so goreli ognji s polnim plamenom, ali med njimi je bilo le nekaj presledkov — in ti so bili nevarni za predore. Tinč je pričel razmetavati ogenj na vse strani, z gorečimi glavnjami je udrihal po gobcih, a je vse premalo zaleglo. Napadalci so se zavedali, da so štirje proti nemu, zato niso marali odnehati. Tinč bo pa tudi težko vzdržal sam na vse strani.

Kar naenkrat je začutil volka na hrbtu. Še trenutek pa mu bo zasadil zobe v tilnik — in Tinča ne bo več. A je bil dečko toliko pri sebi, da se je v trenutku s hrptom oslonil na ogenj. Jej, kako je zver zatulila in se zavihtela proč! Kar valjala se je tja proč po gošči. Ta se ne vrne več. Ostali trije so naskakovali dalje, a Tinč jih je

tem močnejše odbijal. Kdor je do dobra okusil Tinčev ogenj, tako da mu je zacvrčalo na koži, ta jo je naglo odkuril, kar po hrbtu je zaplesal tja ven. Tako so odšli trije, medtem ko je četrti nato izgubil veselje in jo še on ucvrl za njimi. Neumni so bili, ker so naskočili goreče grmade.

»Alo, Tonca, dol!« Tako je zmagovito zaklical zdaj Tinč in si otiral pot. Bil je dokaj zdelan, malo raztrgan in tudi ožgan; saj ni čudno v taki bitki. Vzela sta si nekaj gorečih glavenj iz ognja in šla dalje. Nič se ne ve, morda bo treba še komu podkuriti med potom. Zares, dolgo časa sta se mudila pri tisti smreki, zato bo treba naglo stopiti, da ju nazadnje ne zaloti noč, ker potlej bo joj! Kar tekla sta. Preden sta prišla iz gozda, sta bila močno utrujena in Tonca je rekla, da nikoli več ne mara na to nevarno pot. Stric in teta se ju bosta zopet ustrašila, ker sta tako zdelana. Res je, toda z meseci se vse pozabi in vse preboli, in verjetno je, da pojmeta še v tretje v to nevarnost.

Orig. lesorez O. Gasparija

Mauser Karel
Spomladi

Raz zapeček odšel je ded na klop;
pred hišo zdaj se v soncu toplem greje,
ves srečen se veselim vnukom smeje,
držeč prastaro čedro sredi redkih zob.

Mladina mu je vrbovine nanosila.
Nestrpno čaka zdaj, da vzel bi krivec v roke,
da pesem pomladanska bi čez loke
po mračnih dneh se zopet oglasila.

Odložil skrbno ded je svojo čedro
in z drobnim smehom k vrbovju se spravi.
Čez čas nato razlega po dobri
piščalke vrisk se in kričanje vedro.

Zgodba o štruci

Risba O. Gasparija

Tenk — tenk — tenk — tenk — tenk...

Steklo na šolskem oknu je zazvenelo in učitelj Čelešnik je skočil iz postelje. Bila je sedma ura zjutraj, čas, ko je hodil mimo Žanek, učenec višje ljudske šole v bližnjem mestecu.

Dà, Žanek je bosonog stal pod oknom in gledal na vasico niže doli, ki je bila zavita v jutranji dim in zastrta s komaj ozelenelimi sadovnjaki. Na hrbtu mu je visela torbica s knjigami, na glavi pa je imel zelen klobuček zvonaste oblike.

Zavesa na oknu se je z rahlim šumom dvignila, okno se je odprlo in zaspana, razkuštrana učiteljeva glava je pogledala ven. Čelešnik je zamežikal, zakaj oblilo ga je čisto sonce pomladnega jutra. Imel je polne roke pisem in je naročal:

»Viš, na ta štiri bela pisma boš pilepil navadne znamke. Ta zavitek gre v Ameriko in bo treba več plačati. To pismo v modrem ovoju mora iti priporočeno. Vse to v rjavih ovojnica pa je uradno in kar vrzi v nabiralnik. Ne boš ničesar pozabil?«

Žanek je odkimal, odprl torbo in spravil vanjo, kar je prejel. Privzdignil je klobuk in pozdravil.

»Pa pošto mi prinesi in na štruco ne pozabil« je še zaklical učitelj, nato pa zaprl okno in se pričel napravlјati.

Žanek je stekel po rjavi stezi lahko navzdol na poljsko pot. Sonce mu je sijalo v obraz in pastirji so peli na paši. Vaške njive so ležale ko okameneli zeleni valovi in dišale po cvetju. V omejkih so čivkali vrabci, pa tudi drugih ptic je toliko prepevalo, da je bila pokrajina ena sama pesem. Visoko nad Žanekom je nihal skrjanček ko živa žogica in cvrčal svoje brezkončne hvalnice božjemu Stvarniku.

Žanek je nekaj minut pred osmo že tekkel po prašni cesti med mestnimi hišami. Pri župni cerkvi je zavil na levo v veliko dvonadstropno poslopje: to je bila mestna ljudska šola. Vanjo pa je hodilo tudi več dečkov iz okolice, ki so imeli namen in veselje, da gredo študirat v višje šole. Zakaj vaški razredi so nudili tiste čase premalo osnove za prestop na gimnazijo.

Taki dečki, doma iz iste strani, so bili tudi Žanek, Tonček, Pepek, Stanko in Apek. Niso hodili vsi v isti razred in tudi v šolo so hodili navadno posamič. Vračali pa so se domov zmerom družno.

A kako se je vračala ta petorica!

Ako je bil kdo izmed njih zaprt, so ga drugi zvesto čakali blizu šole uro ali dve, dokler ni prišel. Ako se je kdo na pol pota spomnil, da je pozabil kupiti kvasu, se je vsa družbica vrnila z njim v mestece. Pot je šla skozi gozd. Tam so skakljale veverice po smrekovih vejah — hajd za njimi! Tam so rasle vitke breze — kako prijetno se je bilo zibati na njihovih vrhovih! Po posekah so zorele jagode — kdo je mogel iti mimo njih! Mnogokrat je po vaških cerkvah zvonilo že zdravamarijo, ko so dospeli vsak na svoj dom.

Žanek je učitelju Čelešniku vsak dan prinesel štruco od peka. Skraja je dobil za plačilo nedeljsko štruco. Ali dečko se je vračal iz šole lačen in je delavniške štruce ob strani zmerom tako oščipal, da je bilo videti, kot bi jih bile obžrle miši. Učitelj je to seveda opazil in je spremenil plačilo: Žanek ne bo dobival več štruce ob nedeljah, marveč vsak drugi dan žemljo.

Lačni navihanci pa so včasih štruco složno pojedli in Žanek se je učitelju izgovoril, da jo je pozabil. Ko mu je prinesel drugi dan dve, Čelešnik ni vedel kaj početi z obema in mu je eno podaril.

Tistega dne je Žanek v redu oddal pisma in vzel, kar je prišlo po pošti za učitelja. Tudi po štruco je stopil k peku. Vračali so se hitreje ko po navadi. A ni se jim mudilo domov. Na gozdni jasi, že blizu vasi, so si bili napravili nekak vrtiljak. Zabili so v zemljo pokončen tramič, preko njega pa na vrhu pritrdili drugega, tako da se je lahko vodoravno vrtel na onem. Vrtilšče je bilo dobro namazano s kolomazom.

Vrteli so se pa tako: dva sta legla na trebuh vsak na en konec prečnega tramiča in se ga čvrsto oprijela z rokami in nogami; dva sta v sredi poganjala tramič naokrog; eden pa je stal ob strani in štel obrate; ko jih je naštel deset, so se zamenjali. Bilo je dosti smeha in vrišča, pa tudi prerekanja.

Žanek se je oklenil prečke in se nasmejal Tončku na drugi polovici.

»Se ti bo kaj vrtelo v glavi?«

»Pri takih dveh?« se je ponorčeval Tonček. »Saj vidiš, da komaj obračata!«

A minilo je tudi tistih deset obratov in srečnika sta morala iti na tla. Žanek se je potipal po prsih — nekaj se je bilo zgodilo z njim. Posegel je v notranji žep suknjiča.

Tam je vedno nosil štruco. Zdaj pa mu je zastalo srce. Iz žepa je res potegnil štruco, ali joj — sploščeno ko kaka knjiga!

»Hoho, Žanek, ali imaš nov abecednik?« so se veselo in brezskrbno zasmejali oni štirje. »Take štruče vendar ne boš nosil učitelju! Kar pojemo jo, saj oščipali smo jo že prej!«

Žaneku pa ni bilo tako prijetno pri srcu. Zjutraj ga je učitelj še posebej opomnil, naj ne pozabi na štruco. Kako se naj zdaj izgovori? Ali naj pove vse po pravici in naj mu dá tako sploščeno?

»Reci mu, da jih je zmanjkalo, saj danes je četrtek in je bil trg!«

Zlagati se bo treba, a Žaneka to ni preveč skrbelo. Družno so pojedli zmaličeno štruco in pozobali žolte drobtinice z dlani. Vrtiljaka so imeli za ta dan zadosti. Sonce je stalo že blizu gore in odpravili so se na domove.

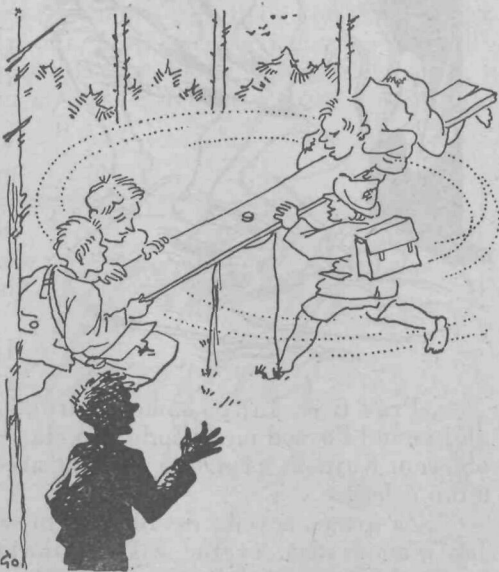
Žanek je šel proti šoli, ki se je belila na visoki ravnici in se ponosno razgledovala na vse strani. Učitelj Čelešnik je na vrta obračal zemljo. Ko je zagledal Žaneka, je lopato prislonil k ograji in mu stopil naproti. Naglo je pregledal pošto. Zalistal je po novi številki mladinskega mesečnika. Našel je natisnjene tri svoje pesmi.

Prve pesmi natisnjene, ti ljubi Bog!

»Štruče pa so — bile — — že vse —« je jecljal Žanek.

»Kaj štruce!« je navdušeno vzkliknil Čelešnik. »Kaj je meni danes za štruče — ko je tako lep pomladni dan!«

Veselo je pogledal zardelega Žaneka in mu pokimal. Deček je šel in začudeno gledal v čudodelni pomladni dan.

ISANO POLJE

J. Kmet

Čmrlj in čebelica

Čmrlj je že na vse zgodaj srečal čebelico. »Dobro jutro, tetka! Kam pa kam s tako naglico?« jo je posmehljivo vprašal in ji zastavil pot

»I, na delo, na delo, striček. Saj vidiš, kako lep dan se nam obeta. Bog ga blagoslovi! Škoda vsake minute...«

»Žase skrbi, zase! Trščica tenka, še zbolela boš in umrla. Saj te že nič ni, ko se nikoli do dobrega ne naješ in ne odpočiješ.«

»Res je, da se ne morem postavljati z debelostjo kakor ti! Le zapomni si, da se od dela nihče ne redi...«

»Prav ti je, kaj pa samo za druge delaš! Vsak naj sam zase skrbi... Poglej mene! Povsod me občudujejo, da sem tako lepo okrogel in vedno praznje oblečen. Kajpak, za druge ne bom nikoli garal, nisem tako neumen kot ve, tetke čebelice...«

»Za druge, seveda. Še Bog, da bi sam zase... Kar čvrlikaj, modrijanček! Jaz nimam časa, cvetne čašice čakajo polne medu... Pa zbogom, striček čmrlj! Le pazi se, da se ne boš v jeziček vgriznil!«

Čebelica je odletela na delo, čmrlj je pa nekaj zagodrnjal, zlezel v mah, da bi se skrnil pred vročim soncem in spal ves ljubi dan.

*

Rahlo je potrkalo na vrata. »Kdo neki sili k nam? Saj še sneg ni odlezel,« je ugibala čebelica-vratarica. »Še mesec dni bomo počivale kot polhki. Morda je gospodar?« je pomislila. »Menda ne, saj imamo hrane še za pol leta. Oni dan je ponujal, pa nismo marale. Kar čudil se je, da nič ne jemo. Še polovica predalčkov je polnih. Nak, ne bo gospodar! Oni nas vedno ogovarja, ta pa nič.«

Spet je potrkal.

»Kako je pa nadležen! Tako smo sklenile, da ne bomo vsakemu odprle. Kaj bi nas motili pri zimskem spanju!«

Top, top, top...

»Pa naj bo; saj se ne ubranim! Bom vsaj videla, če se bo kaj kmalu delo odprlo. — Precej, sitnost sitna, nepočakana!« je zaklicala in hitela odstranjevati zapaha.

O, glej ga, glej!« je začudena vzkliknila. Na pragu je stal striček čmrlj, reven kot beraček. »Potepinček, kod se pa ti potikaš, da ne daš ljubega miru?«

»Tetke čebelice...« je prav ponižno zaprosil in na debelo požrl zbadljivke.

»O, ali nisi ti tisti,« je vmes segla vratarica, »ki me je poleti ustavil na potu k delu in se mi posmehoval? Nič se ne zvijaj! Ravno ti si, po glasu te poznam. Po postavi te itak ne bi prepoznala...«

Bil je suh in bled, kar črn pod očmi. Oblekca je bila ponošena in umazana.

»Da te ni sram hoditi tak okoli!«

»Pozabi, tetka čebelica! Saj veš, v sreči se povzdigujemo do nebes, v nesreči se pa plazimo po prahu. Saj je povsod tako...!«

»O, ne, ne! Ni povsod tako ne! Če si ti tak, niso vsi! Kdo je pa kriv tvoje nesreče, a? Lenuhec grdi... Kaj bi pa rad?«

»Samo eno kapljico medu, da si potolažim želodček. Povsod sem že lezel, pa nisem nikjer nič dobil. Sestradan sem pa tako kakor mlad volkec...«

»O, zdaj si pa ponižen, pa gosposki tudi nisi več tako kot včasih. Kaj si pa poleti delal? Prespal vse božje dni, potlej pa še izzivalno govoril: vsak naj sam zase skrbi! Res, vsak naj sam zase skrbi, lenuhec!«

Urno je zadrlesknila vrata, ubogi striček čmrlj pa je ostal pred vrati in si brisal grenke solze.

Velikonočni prazniki

Vsako leto se teh praznikov zelo veselim. Mislim, da je tako tudi pri drugih otrocih. Ko sem bil še čisto majhen, sem mislil ob pogovoru o veliki noči samo na potice, pirhe in druge dobrote, ki pridejo v teh dneh skoraj na vsako mizo. Zdaj sem pa že toliko pri pameti, da ne mislim samo na želodček, ampak tudi na kaj bolj vzvišenega. In to je misel na Zveličarja, ki je dal svoje življenje za rešitev človeštva. Zato je boljše pogrnjena miza za kristjane samo stranskega pomena. Izpričuje naj le na vnanje o našem veselju, ki nas navdaja ob spominu na odrešenje.

Opisati pa hočem danes doživljaje velikonočnih dni, kot sem jih preživel pred nekaj leti pri svojem botrčku na deželi.

Moj boter Blaž je kovaški mojster v vasi, dve uri hoda od našega mesta. Pojasniti moram najprej, kako sem dobil botra.

Moj oče in boter Blaž sta doma iz iste vasi in njuni rojstni hiši stojita v neposredni sosesčini. Oče in boter sta enake starosti, zato sta bila že v mladosti vedno skupaj in sta ostala do danes najboljša prijatelja. Oče je dobil pozneje službo v mestu, pa je vsak prosti dan rad pohitel domov in obiskal vedno tudi prijatelja Blaža, ki je postal kovač in prevzel to obrt po očetu.

Ko smo se v šoli pripravili za sveto birmo, je bilo treba poiskati botra. Neki večer je prišel oče iz domače vasi in mi rekel: »Janezek, botra že imava.«

Zelo smo bili radovedni, kje ga je oče našel. A takoj nam ni hotel tega povedati. Ugibali smo in ugibali, pravega pa le nismo zadeli. Kar malo poparjen sem bil, ko je končno oče povedal, kdo bo moj boter. Nisem si mogel drugačnega predstavljati kot s sajami okajenega, s sršečimi, košatimi brki. Skrbelo me je, kako se bo boter do čistega umil, da naju ne bo sram pred samim škofom.

Ko pa je prišel botrček prihodnjo nedeljo k nam v mesto, sem se kar začudil, tako je bil lepo napravljen in tudi v obraz ni bil nič podoben kovaču pri delu. Zdaj sem bil potolažen, še bolj pa, ko nam je botrček pravil tako kratkočasne, da smo se kar naprej smejali.

Oče me je pozneje tudi poučil, da je treba botre izbirati v prvi vrsti med dobrimi ljudmi in ne gledati samo na premoženje.

Ta botrček, ki ga imam zelo rad, me je tedaj pred nekaj leti povabil za veliko noč na svoj dom. Imel je tudi otroke in njegov Jožek je bil iste starosti kot jaz. Z njim sva se takoj spoprijateljila. Jožek me je kmalu seznanil z marsičem, kar mi je bilo kot mestnemu otroku tuje.

Z veseljem se spominjam, kako smo veliki teden požigali kraj gozda trnjevo grmičje in pekli na žerjavici krompir. Kričali, vriskali in peli smo po mili volji. Saj ni bilo nikjer nobenega stražnika, kot jih imamo v mestu, da skrbe za red in mir. Tako smo se razkričali, da smo bili zvečer vsi hripavi in nas je botrček vprašal, če smo »volka srečali«. To pomeni, da človek ob takem nevarnem srečanju res tako kriči, da postane hripav.

Veliki četrtek so zavezali zvonove. Ljudje pravijo, da odpotujejo ta dan zvonovi v Rim. Zdaj smo pa mi dečki pripravili svoje raglje in hodili ragljat trikrat dnevno k naši podružni cerkvi. Ko je raglja v župni cerkvi že davno utihnila, smo jih mi še vedno vrteli, tako prijetno se nam je zdelo to delo.

Potem smo hodili v župno cerkev molit k božjemu grobu. Prvič smo vzeli s seboj tudi triletnega botrčkovega Jernejčka. Pa smo imeli križe z njim. Najprej se je prestrašil dimnikarja, ki smo ga srečali medpotoma. Mali junak jo je hotel ubrati kar čez polje nazaj k mami. Komaj smo ga obdržali in potolažili. Podoben križ smo imeli z njim v cerkvi. Bal se je živo naslikanih stražnikov ob božjem grobu, menda zato, ker so tako hudo gledali. Bratu Jožku je tiho zaupal, da so to »lavbalji«. Tako se jih je bal, da je kar oči zakril z rokavom in od strani na skrivnem pogledoval, če ga »lavbalji« še vidijo. Ali jo je pobiral, ko smo odšli proti glavnemu oltarju poljubiti Jezusove rane! Iz previdnosti se je še vedno oziral, če morda le ne stopa kak »lavbal« za njim.

Tudi Jernejček je poljubil Jezusove rane. Povrh pa je poljubil še cerkveni tlak, ker so se mu noge nekaj zamešale in je padel poleg križa na vse štiri. Jokal pa ni. Iz cerkve grede se je pri glavnih vratih še enkrat ozrl, če morda le ne stopa za njim kak »lavbal«.

To so se smejali doma, ko smo jim pripovedovali o Jernejčkovem junaštvu. Njega pa to ni več zanimalo, ampak samo raglja, ki jo je neprestano vrtel in jo vzel celo s seboj v posteljo. Še v spanju jo je trdno držal v rokah. Menda se je bal, da mu je kak »lavbal« ne vzame.

Prav zanimiv dogodek sem doživel tudi na veliko soboto. Botrova hiša stoji pod klancem, vrh klanca na prijazni planoti pa je podružna cerkev sv. Janeza. V soboto popoldne je bil v tej cerkvi blagoslov velikonočnih jedil. Iz vseh hiš so prihajala dekleta z velikimi jerbasi na glavah in hitela proti cerkvi. Tam je že čakal gospod kaplan, da blagoslovi jedila.

Otroci smo pasli radovednost pri cerkvi in opazovali lepe prtičke, s katerimi so dekleta pregrnila jerbase. Po blagoslovu je pred cerkvijo vse završalo. Dekleta so se gnetla pri vratih kot čebele ob rojenju in vsa tekla z

jerbasi na glavi po klanecu proti domu. Mi otroci pa seveda za njimi. Nisem mogel razumeti, kaj naj to tekmovanje pomeni. Blizu botrove hiše je prva med tekmovalkami pogledala nazaj, pa je menda stopila na kak kamen, ker je čudno zakrilila z rokami, jerbasa pa je odletel na tla. Iz njega se je zakotalila potica, mesnina, nekaj pirhov pa se je pri tem zmečkalo. Preden je mogla pobrati blagoslovljena jedila nazaj v jerbasa, jo je že prehitela druga tekmovalka. Okrog zamudnice se je nabralo v hipu več ljudi in tudi botrček je stopil iz kovačnice, da bi videl, kaj se je zgodilo. Nekateri so se zamudnici celo smejali. Meni se je vsa zadeva zdela nerazumljiva. Vprašal sem botrčka, zakaj dekleta tako hite proti domu.

»To je pa taka navada pri nas,« je rekel. »Pravijo, da se ona, ki prehiteli vse tovarišice na poti od blagoslova, tisto leto gotovo omoži.« Zdaj sem razumel vse to ravnanje. Tudi zvečer smo se o tem menili. Boter nam je pojasnil, da je to stara navada, ki pa nič ne pomeni in je le bolj ljudska šala. Zraven pa je še dodal: »Naši ljudje so še vedno precej vraževerni. Pa tudi nekoliko robati. Če se komu pripeti kaka nezgoda, jim je to še v zabavo in planejo v smeh, namesto da bi priskočili na pomoč. Hodil sem dosti po svetu in videl, da niso povsod tako brezutni.«

Te botrove besede sem si prav dobro zapomnil.

V soboto popoldne smo šli k fari k vstajenju. Doma je ostala samo botrova žena z malim Jernejčkom, ki mu še vedno niso šli iz spomina »lavbalji« pri božjem grobu.

Pred župno cerkvijo smo se zbrali za našim podružnim banderom s sliko svetega Janeza. Težko bandero so nosili trije močni fantje. V vetru jih je malo zanašalo in krivilo, pa so se junaško upirali tej sili. V sprevodu smo molili in šli lepo v parih, otroci naprej, ostali pa za nami. Zdelo se mi je, da hodimo lepše kot včasih po mestnih ulicah, ko se nenadoma odtrga kje trop tovarišev in nam potem pravijo, da nismo ovee brez pastirja, ampak — kozli.

Veliko nedeljo smo šli k maši in nauku, potem smo pa bili ves dan doma. Taka je namreč navada v onem kraju. Pravijo, da se ne spodobi hoditi niti k sosedom, ker je prevelik praznik.

To praznovanje velike noči pri botrčku mi je ostalo v zelo živem spominu. Škoda le, da so prazniki tako hitro minuli in sem moral zopet v mesto.

Ivan Dodič

Vrtnica

(Legenda)

*Ko umiral Krist ob uri tretji
na križu je zaničevan,
nebo je žalostno zastiral
oblak težak in ves temán.*

*A trnjeva je krona težka
ranila čelo mu potnó,
iz ran nešteti kri je rešnja
takrat kapljala na zemljó.*

*Ko rezali nebo so bliski
in stresal zemljo grom strašan,
vsak jud in vernik blizu križa
v tej grozi bil je ves plašán...*

*In preden Krist je glavo nágnil,
poslednjič se ozrl v nebo,
vihar zbesnel je, križ zamajal —
del krone vrgel na zemljó...*

*Krvi se trnje je napilo
in zrastel cvet je lep, rdeč,
tam zrastla trnjeva je roža,
a cvet bil njen je živ, dehteč.*

*Tako je Krist v poslednji uri,
ko čutil več ni bolečin,
ustvaril vrtnico nam krasno
v trpljenja svojega spomin.*

AŠA POŠTA

Toda, ko sem stopila v razred, se je raztrgal temni oblak nad menoj. Skozi njega je posijalo sonce ljubezni, miru in vljudnosti. Součenke so bile mirne in ljubeznive. Spraševale so me o vsem mogočem. Ko so zvedele mojo žalostno usodo, so čustivovala z menoj. Kmalu smo bile dobre prijateljice. Zbrale so denar in mi kupile razne potrebščine, za katere naj jim Bog tisočero povrne, saj jaz tega ne bom mogla storiti. In tudi častite matere so mi zelo naklonjene. Res, kot prave matere so skrbele zame, me oblekle, priskrbele knjige, zvezke... Dnevi so potekali v miru in veselju. Tudi v moji duši vlada mir, katerega sem tako iskala in sedaj sem ga našla.

Nikoli ne bom pozabila te hiše in ponavljam Kristusove besede: »Kar koli ste storili mojemu najmlajšemu bratu, to ste meni storili!«

Debevc Bernardka,

učenka III. meščanskega razreda
pri uršulinkah v Ljubljani.

Spoštovani g. urednik!

Pišem Vam prvo pismo. Že drugo leto sem naročen na »Vrtec«. Ko ga primem v roko, najprej prečitam »Janezkove domače naloge«. Še naprej bom naročen na »Vrtec«. Doma sem v šmartnem blizu Ljubljane. Hodim v 4. razred ljudske šole in se zelo rad učim. Kmalu pošljite nov zvezek »Vrtca«.

Sedaj pa končam svoje kratko pisemce.
Prav lepo Vas pozdravlja

Keber Franci,

učenec 4. razr. ljudske šole.

Spoštovani gospod urednik!

Naročen sem na »Vrtec«. Pridno ga prebiram. Med pisemci, ki so priomala do Vas, nisem še nikoli videl imena kakšnega Trebanjca. Upam, da bom v naslednjem »Vrtcu« zagledal tudi ime šolarčka iz Trebnjega.

Stanujem v Starem trgu in imam do šole četrtr ure. Rad jo obiskujem, kajti gospodična nas nauči marsikaj koristnega in lepega. Najbolj z veseljem pa grem takrat, ko pričakujem nove številke »Vrtca«. Letos je prvo leto, odkar sem naročen nanj. Tudi na uganke ne pozabim. Včasih se mi zde malo težke. V stiski se radi njih zatečem k mojemu očku in tako kmalu premagam te težave.

Prisrčno Vas pozdravlja

Lampret Janez,

učenec III. razreda os. šole v Trebnjem.

Spoštovani g. urednik!

Z naše lepe Brezovice ni bilo letos še nobenega dopisa. Zato sva sklenili, da Vam napiševa nekaj vrstic. Na »Vrtec« sva naročeni že četrto leto in ga prav z veseljem čitava. Komaj čakava, da priroma nov mesec in z njim nova številka »Vrtca«. Letos je vsem najbolj všeč povest »Sedem Bernardkovih«. Kako se nam smili ubogi krojaček s tako številno družino. — Pa tudi ostale povesti hitro prečitava. Tudi dopisov ne prezreva. Uganke pa so za naju pretrdi orehi.

Na naši šoli je letos nad 50 naročnikov, prvo leto pa jih je bilo komaj 20. — Zelo bi naju veselilo, če bi ugledali te vrstice v prihodnjem »Vrtcu«.

Pošiljava Vam in vsem naročnikom najlepše pozdrave!

S spoštovanjem

Smrtnik Nada,

učenka V. razr.

in Doležal Gabrijela,

učenka IV. razr.

ljudske šole na Brezovici pri Ljubljani.

Kako je kaj pri nas.

Znano je, da učenke rade hvalijo le svojo šolo, svoj razred in njegove prebivalce. Tako delam tudi jaz.

Ker sem prišla v to šolo šele letos in sem tukaj le nekaj mesecev, vem malo o svojih součenkah, a kar vem, je lepo.

Ko sem prvič stopala po ljubljanskih ulicah proti uršulinski šoli, mi je bilo v duši tesno. Venomer sem se izpraševala, ali me bodo sprejeli ali ne? Kakšne bodo moje součenke? Ali bodo prijazne in vljudne? Da, težko je hoditi iz ene šole v drugo.

Rešitev ugank v 7. številki »Vrtca«

1. — Čitaj navzgor v krivulji vsako 2. črko: *Na dobrave je pomlad stopila, bele zvončke je iz sanj zbudila.*

2. — 1. Jošt — 2. umor — 3. rd — 4. či — 5. Ivan — 6. četa: *Jurčič-Trdina.*

3. — 1. S — 2. Ivko — 3. molk — 4. oven — 5. noge — 6. j: *Simon Jenko.*

4. — *Prešeren Francé.*

Opozorilo: Reševalci ugank in dopisniki se opozarjajo, da po odredbi oblasti ne smejo pošiljati dopisov (ugank) na karirastem (kvadratkastem) papirju.

Uganke so pravilno rešili:

Črnomelj: Grahek Jože, Lavrin Ana, Grahek Francka, Grzin Tončka, Grahek Francka, Planinc Mimica, Kure Zofija, Doltar Jože, Papež Polde, Grahek Vlado, Perdirc Marija, Vončina Marjan, Grahek Franc, Ilenič Mirko, Butala Franc, Luzar Ana, Švajger Jože, Grahek Milka, Papež Ivan, Jerman Marija, Kobetič Dorica, Švajger Tončka, Martinšek Franc, Medle Olga, Glaser Ana, Planinc Nadica, Novak Marija, Spreicer Marija, Springer Rozina, Čurk Mici, Hočevar Jože, Grahek Tončka, Grahek Angela, Jerman Božo, Jerman Marija, Papež Pavle, Daneu Bojana, Weiss Pavel, Bucik Ana, Bohte Micka, Plut Rozina, Štukelj Štefka, Gorupič Nevenka, Ilenič Alojzij, Panjan Anton, Černe Lojzka, Švajger Ivica, Vrščnj Katica, Konda Polde, Volf Malči.

Gradac: Ljubič Nada, Udovč Matija, Plut Damjan, Jakša Anica, Jakša Štefan.

Griblje: Dragoš Vid, Jaklič Jakob, Totter Jakob, Požek Jože, Pezdirc Marija, Filak Malka, Črnič Vid, Brodarič Vida, Šimec Pepa, Štrucelj Vid, Piškurič Vida, Jakofčič Neža, Veber Friderik, Žunič Janez, Bahor Marija, Husič Vera, Jaklič Jože, Dragoš Janez, Zeljko Ivan, Milek Jože, Papič Mirko, Šterk Alojzij, Križan Ana, Kure Tone, Pezdirc Ana. — **Grosuplje:** Trošt Alojzij.

Ljubljana: Nograšek Peter, Šiler Majda, Magister Milan, Lenassi Božidar, Dular Janez, Dular Marko, Videnšek Bogumila, Mulaček Franek, Debevec Bogo, Petelin Janez, Födransperg Andrej, Rems Fedor, Rems Roman, Koser Aljoša, Slemc Franc, Rahne Cilka, Rott Joško in Marija, Gajeta Urška, Dolžan Janez, Bidovec Darija, Košir Marjetica, Petelin Marija, Šolar Marija, Hočevar Božena, Kosar Jožica, Grošelj Elizabeta, Lindtner Desa, Sotler Anjuta, Hrušovar Mihaela, Janežič Antonija, Predovič Marija, Mučič Milena, Serajnik Juša, Pavčič Nelka, Smrajc Tončka, Rybař Jelka, Hartman Saša, Struna Tatjana, Gamšek Rozalija, Kačar Marija, Petrič Marija, Puc Marija, Schubert Majda, Zupančič Pavla, Zorman Hilda, Muravec Rosaria, Colja Boža, Štrukelj Anica, Slapničar Ančka, Kosec Matilda, Perat Frančiška, Sever Fanči, Šos Breda, Zelnik Judita.

Novo mesto: Flandja Katarina.

Podzemelj: Tomc Nikolaj, Kralj Janez.

Stična: Anžlovar Marija, Bubeniček Vlasta, Borštnar Ignacij, Baltič Milan, Ceglar Alojzij, Ceglar Micka, Čož Vera, Čebular Marija, Čož Miha, Eržen Ivan, Eržen Roman, Erjavec Alojzij, Gorišek Vera, Grabljevec Marija, Hribar Jožefa, Hauptman Ivan, Janežič Jože, Jordan Božidar, Korelec Dora, Kavšek Angela, Kastelec Franc, Kutnar Alojzija, Kralj Anton, Klemenčič Avguštin, Lampret Ana, Lampret Jožefa, Lazar Ivan, Ljubič France, Ljubič Vinko, Medved Anton, Marolt Stane, Miklavčič Milica, Meglič Malči, Medved Lojzka, Petelin Ciril, Roglič Ida, Perovšek Karel, Rojc Franc, Samec Agata, Smrekar Marica, Smrekar Angelca, Strmole Ivan, Švarc Alberik, Turel Milan, Vidmar Jože, Vrhovec Jože, Zaletelj Anton, Zgonc Franc. — **Vrhnik:** Markelj Pold, Rijavec Mirjam.

Izzrebani so bili in dobe nagrade:

Črnomelj: Planinc Mimica, Černe Lojzka. — **Gradac:** Udovč Matija. — **Ljubljana:** Rott Joško, Janežič Antonija, Kosec Matilda. — **Podzemelj:** Kralj Janez. — **Stična:** Jordan Božidar, Roglič Ida. — **Vrhnik:** Markelj Pold.

»Vrtca« izhaja mesečno. Letna naročnina je za skupna naročila 20 lir, za posamezne naslove pa 25 lir. List izdaja in tiska Ljudska tiskarna v Ljubljani. Zanj odgovarja Jože Kramarič. Glavni in odgovorni urednik Fr. Ločniškar v Ljubljani, Ulica 3. maja št. 10. Sklep uredništva je peti dan v mesecu. — Uprava »Vrtca« je v Ljubljani, Kopitarjeva ul. št. 2 (H. Ničman).